

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

Утвърдил: .....

Директор: Светла Стефанова

Програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца и ученици от уязвими групи

Настоящата програма е приета на ПС No 9/08.09.2022 г. и утвърдена със

Заповед No 310/ 12.09.2022 г. на Директора на ЧСУ „Дружба“

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел:/ факс: (02) 9345555

Съдържание:

1. Увод
2. Анализ на училищната среда
3. Цели
4. Задачи
5. Подкрепа на личностното развитие
6. План за действие по програмата
7. Заключение

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. „106”, № 3 тел:/ факс: (02) 9345555

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ЧСУ „Дружба“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето. Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност. Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи. Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Закон за защита от дискриминация ;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в ЧСУ "Дружба", съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

II Анализ на училищната среда

В нашето училище се обучават ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и понякога към самите себе си.

В ЧСУ "Дружба" се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование
- уменията за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност; особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от националността, религията им и интелектуалните им умения и възможности. Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование.

Водещи принципи при реализация на програмата

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучение и възпитание на учениците ЧСУ "Дружба" осигурява:

- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на децата
- диагностична и консултативна дейност
- индивидуални образователни програми и др.

Уязвими групи в ЧСУ "Дружба" са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изяви дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежанци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

За това главната цел на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н. Равните възможности означават да се отстранят всички социални бариери – физически, финансови, социални, психологически, които ограничават пълноценното участие в училищния живот на лицата, попадащи в тази категоризация. Приобщаването е присъствие, участие и успех за всички учащи се. „Присъствието“ е там, където децата получават образование, като постоянно и редовно посещават училището, „участието“ има отношение към качеството и резултатите от посещението на училището. Приобщаването слага особен акцент на тези групи учащи се, за които съществува риск от изолиране или са с недостатъчно добри резултати от обучението.

Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните принципи:

- подкрепя на самостоятелната активност на детето,
- активно участие в образователния процес,
- индивидуален подход при обучението и възпитанието,

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел:/ факс: (02) 9345555

- партньорски отношения с родителите,
- динамично развитие на образователния модел в училище.

Особено внимание изискват някои по-специфични уязвими групи, които се отличават с комплексност на проблемите, които ги поставят в по-уязвимо положение (например деца с увреждания, лишени от родителски грижи; деца с увреждания от малцинствен произход; деца и лица с увреждания и тежки и хронични заболявания, лица с увреждания и психични заболявания и много други). Политиките трябва да гарантират реално отчитане на техните специфични особености и съчетанието на разнороден по характер мерки. Уязвимите групи от деца и ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението ни към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

III. Цели

1. Пълноценна социализация на деца и ученици от уязвими групи;
2. Развиване потенциала на всяко дете
3. Гарантиране на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от уязвими групи;
4. Да се подпомогне успеваемостта на учениците, които срещат трудности при усвояването в УВП;
5. Преодоляване на неуспеваемостта чрез помощта на сериозна учебна дейност, консултации, самостоятелна работа, допълнителни занимания в извънучебно време.
6. Създаване благоприятен микроклимат и толерантна среда за всички деца и ученици независимо от тяхната етническа принадлежност.

IV. Задачи

Основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия и субекти на приобщаващото образование:

1. Културно-образователна среда за приобщаване. Средата е източник за психично развитие за децата. Тя им влияе много по-силно и непосредствено, отколкото на възрастните, и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.
2. Педагогическите специалисти

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ДРУЖБА” - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. „106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

В разнообразната палитра от фактори, обезпечаващи образователното приобщаване, съществена роля има и отношението на педагогическите специалисти към децата и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им оказват адекватна подкрепа за развитие.

3. Технологии за осъществяване на приобщаващото образование

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични технологии на педагогическо взаимодействие.

4. Сътрудничество със семейството и общността

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви връзки на образователната институция и семейството на основата на общия интерес за развитието на детето.

5. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси в клубове и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

V. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ЧСУ „Дружба“ е определен координатор от Директора на училището, който изпълнява функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование. Общата подкрепа в ЧСУ „Дружба“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, насочена е към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Тя включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- библиотечно-информационно обслужване;
- клубове
- грижа за здравето;
- поощряване с морални и материални награди;

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ДРУЖБА” - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. „106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Общата подкрепа включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към клубове по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират от ЧСУ „Дружба“ или други центрове за личностно развитие. Кариерното ориентиране, провеждано от кариерният ни консултант също е част от общата подкрепа на учениците от първи до последния клас за училището. Работата на цялата училищна общност по иновативното училище „Изграждане на характери“ също се вписва в дейностите осигуряващи обща подкрепа на учениците.

Описаните в ПУД морални и материални награди също са част от предоставяната от ЧСУ „Дружба“ обща подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредба за приобщаващото образование

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от ЧСУ „Дружба“ Оценка на способностите се извършва от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, след насочване от училището.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства;

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ДРУЖБА” - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. „106”, № 3 тел:/ факс: (02) 9345555

- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ЧСУ „Дружба“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживееене на детето с цел да социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето. При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредба за приобщаващото образование. При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение.

За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Обучението на деца и ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител, съобразно потребността на детето и ученика.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Определяне на координатор за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	15.09.2020г.	директор	
Организиране на групи и клубове за занимания по интереси	постоянен	Сабин Минчев, учители	При интерес от страна на

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. „106”, № 3 тел:/ факс: (02) 9345555

			учениците
Дейности на училището , свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация	постоянен	ЗДУД, учители	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	постоянен	класни ръководители, учители	
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно туристически постоянни дейности	постоянен	класни ръководители, учители	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоз	постоянен	класни ръководители, педагогически съветник	при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

Провеждане на обучения, свързани с превенция на агресията и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията	постоянен	педагогически съветник, външни лектори Ученически парламент	при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа, изготвяне на индивидуални планове за действие	до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители	класни ръководители и координиращ екип	При създаване на необходимост
Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изявени дарби	При необходимост	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	

Осъществяване на конкретна обща и допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	На 3 месеца	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	

ЧАСТНО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ДРУЖБА" - СОФИЯ

Адрес: гр. София, ж.к. „Обеля” 2 ул. “106”, № 3 тел./ факс: (02) 9345555

Награждаване на ученици	постоянен	директор, заместник директори, класни ръководители	При определен повод за поощрение
Кариерно ориентиране и консултиране	постоянен	Кариерен консултант	
Психологическа подкрепа и консултации	постоянен	педагогически съветник	
Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището	постоянен	класни ръководители, координиращ екип	
Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа	постоянен	координатор	при необходимост
Обучение на педагогически специалисти, във връзка с дейностите по реализация на обща и допълнителна подкрепа	по график, заложен в план за квалификация	директор, заместник директори,	

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителската общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.